ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ АКТАНЫШСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

пр. Ленина, дом 17, с.Актаныш, 423740

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Ленин пр.,17 йорт, Актаныш ав., 423740

Тел. (85552) 3-44-22, E-mail: mail.Aktanish@tatar.ru , www.aktanysh.tatarstan.ru

---

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КАРАР

_______ №_____

Актаныш муниципаль районының 2023-2024 елларга кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ инфекция) китереп чыгара торган авыруның таралуын киметү буенча территориаль программасын раслау турында

Норматив-хокукый актларны законнар нигезендә һәм кадрлар составын үзгәртү максатларында, Башкарма комитет

КАРАР БИРӘ:

1. Расларга:

1.1 Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында ВИЧ-инфекциясе таралуны кисәтү проблемалары буенча ведомствоара комиссия составын, 1 нче кушымта нигезендә;

1.2. 2023-2024 елларга кеше иммунодефициты вирусы (вич-инфекция) китереп чыгара торган авыруның таралуын киметү буенча Актаныш муниципаль районы муниципаль программасының планын, 2 нче кушымта нигезендә;

1.3. 2023-2024 елларга («Анти-ВИЧ/СПИД») кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгара торган авыруны киметү буенча Актаныш муниципаль районы муниципаль программасы паспортын, 3 нче кушымта нигезендә.

2. «2020-2022 елларга кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ инфекция) китереп чыгара торган авыру таралуны киметү буенча Актаныш муниципаль районының территориаль программасын (Анти-ВИЧ/СПИД) раслау турында» Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең 2020 елның 16 мартындагы ПР – 47 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карар Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматы порталында түбәндәге адрес буенча: http//aktanysh.tatarstan.ru. бастырылган көннән үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Д.М.Әнвәровага йөкләргә.

Җитәкче Р.А.Ильясов

Актаныш муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкче
карарына ______ 2023 ел,№-__
1 нче кушымта

.

Актаныш муниципаль районында ВИЧ-инфекциясен кисәтү проблемалары буенча ведомствоара комиссия составы

1.	Әнвәрова Д. М.	-Башкарма комитет җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары, комиссия рәисе;
2.	Хәев А. Р.	- «Актаныш район үзәк хастаханәсе» ДАССУ баш табибы, комиссия рәисе урынбасары;
3.	Трегулова К.А.	«Актаныш район үзәк хастаханәсе» - табиб-инфекционисты, комиссия секретаре.
	Комиссия әгъзалары:	
4.	Хафизова Л.М	- Яр Чаллы шәһәре «Роспотребнадзор» территориаль бүлеге башлыгының Актаныш районы буенча урынбасары;
5.	Дәүләтова З.Н.	- Актаныш район үзәк хастаханәсенең эпидемиолог табиб ярдәмчесе;
6.	Баһавиев Р.З.	- Россия Эчке эшләр министрлыгының Актаныш районы буенча бүлеге башлыгы (килешү буенча);
7.	Шакирова Р. М.	- Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МКУ башлыгы;
8.	Хөсәенова А.Э.	- Актаныш район үзәк хастаханәсенең медицина бүлеге буенча баш табиб урынбасары;
9.	Вәлиев Л.Ә.	- Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге башлыгы;
10.	Хуҗәхмәтова Г.Ф.	- Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Актаныш муниципаль районындагы социаль яклау бүлеге башлыгы (килешү буенча);
11.	Гыймадиев А.Р.	- «ТАТМЕДИА» ААҖ филиалы директоры - «Актаныш мөхәррият үзәге» (килешү буенча);
12.	Мортазин Р. Р.	Актаныш муниципаль районы мөхтәсибе (килешү буенча).

Искәрмә: Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә турыдан-туры буйсынмаган барлык затлар да килешү буенча комиссия составына кертелә.

Актаныш муниципаль районы Башкарма
комитеты җитәкчесе карарына
________2023ел №___
2 нче кушымта

АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ 2023-2024 ЕЛЛАРГА КЕШЕ ИММУНОДЕФИЦИТЫ ВИРУСЫ (ВИЧ ИНФЕКЦИЯ) КИТЕРЕП ЧЫГАРА ТОРГАН АВЫРУЛАРНЫҢ ТАРАЛУЫН КИМЕТҮ БУЕНЧА МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ (АНТИ-ВИЧ/СПИД)

	Чараның атамасы	**Башкаручы**	**Үтәү вакыты**			
				2023	**2024**	**Барлыгы**
1.	Эпидемиология, диагностика, дәвалау һәм ВИЧ инфекциясен профилактикалау мәсьәләләре буенча норматив-бүлү документларын булдыру	Актаныш район үзәк хастаханәсе, участок хастаханәләре, ТР буенча Роспотребнадзор идарәсе Чаллы территориаль бүлеге	Ел саен	2000	2000	4000
2.	ВИЧ / СПИД / ИПП кабат бастырылган уку әсбапларын булдыру һәм тарату	Актаныш район үзәк хастаханәсе, участок хастаханәләре, «Мәгариф идарәсе» МКУ	Ел саен	1000	1000	2000
3	Төрле халык төркемнәре өчен ВИЧ –инфекциясен профилактикалау буенча полиграфик аудио һәм видеоматериаллар булдыру	Актаныш район үзәк хастаханәсе, участок хастаханәләре, Татарстан Республикасы «Гигиена һәм эпидемиология үзәге» Федераль дәүләт сәламәтлек саклау учреждениесенең Чаллы шәһәрендәге Актаныш филиалы	Ел саен	5000	5000	10000

4	Халыкның мәдәни - белем дәрәҗәсен күтәрүгә, презервативларны, беренче чиратта яшьләр арасында куллануны пропагандалауга юнәлдерелгән массакүләм чаралар оештыру	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ, социаль һәм агарту эшләре бүлеге	Ел саен	3000	3000	6000
5	Гомуми белем бирү уку йортларының укытучыларын, педагог-психологларын ВИЧ-инфекцияне, мәгълүмат һәм авыруларны профилактикалау мәсьәләләренә өйрәтү ысулы белән әзерләү һәм яңадан әзерләү	«Мәгариф идарәсе» МКУ		10000	10000	20000
6.	ВИЧ-инфекцияләрен профилактикалау буенча максатчан чараларны гамәлгә ашыруны дәвам итү максаты белән инъекция наркотикларын кулланучылар даирәсендә, шулай ук ПИН махсус төркемнәре (ВИЧ-инфекцияле һәм аларның җенси партнерлары өчен түләүле сексуаль хезмәтләр күрсәтүче затлар) арасында зыянны киметү	Район хакимияте, Актаныш РҮХ	Ел саен	10000	10000	20000
7.	Медицина хезмәткәрләрен, психологларны һәм юстиция хезмәткәрләрен хөкем ителүчеләр арасында ВИЧ-инфекциясен профилактикалау методы, ВИЧ – инфекциясен профилактикалау буенча тесттан соң консультация үткәрү ысулы белән укыту	Актаныш РҮХ Эчке эшләр бүлеге	Ел саен	5000	5000	10000
8.	Йөкле хатын-кызлар арасында ВИЧ-инфекциясен ачыклауга юнәлдерелгән чаралар үткәрү	Актаныш РҮХ	Ел саен	30000	40000	70000
9.	Йөкле хатын - кызлар, шулай ук ВИЧ-инфекцияле хатын-кызлар өчен профилактик мәгълүмат материалларын булдыру һәм тарату	Актаныш РҮХ	Ел саен	10000	10000	20000
10.	ВИЧ-инфекцияне вертикаль тапшыруны профилактикалау буенча акушер-гинекологлар өчен мәгълүмати материаллар булдыру	Актаныш РҮХ	Ел саен	1000	1000	2000
11.	ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларны, шулай ук дискордат парларны(җенси партнерларны, аларның берсе ВИЧ инфекцияле) гаиләне планлаштыру мәсьәләләре буенча укыту	Актаныш РҮХ	Ел саен	-	-	-

12.	ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларга бушлай йөклелек диагностикасы һәм контрацепция бирү	Актаныш РҮХ		-	-	-
13.	ВИЧ-инфекцияле йөкле хатын-кызларны һәм аларның балаларын вируска каршы терапия белән тәэмин итү	Актаныш РҮХ		-	-	-
14.	ВИЧ-инфекцияле һәм вируслы гепатитларны дәвалау	Актаныш РҮХ				
15.	В һәм С гепатитлары маркерларына лаборатор диагностика ысулы белән тикшерү	Актаныш РҮХ	Ел саен	550000	600000	1150000
	Инфекцияле авыруларны билгеләүнең яңа методикаларын гамәлгә кертү	Актаныш РҮХ				
16.	ВИЧ-инфекциялеләргә, шул исәптән РФ һәм ТР Юстиция министрлыгы күрсәтмәләрен үтәү идарәсе системасында булган клиник-лаборатор тикшерүләр үткәрү	Актаныш район үзәк хастаханәсе Эчке эшләр бүлеге	Ел саен	-	-	-
17.	Халыкның зәгыйфь төркемнәренә социаль әһәмияткә ия авыруларны диагностикалау һәм дәвалау	Актаныш РҮХ	Ел саен	-	-	-
18.	Фәнни - гамәли проектларда СПИД һәм йогышлы авыруларны профилактикалау һәм аларга каршы көрәш буенча белгечләрнең квалификациясен күтәрү һәм катнашуы,семинарлар һәм конференцияләр оештыру	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге. «Мәгариф идарәсе» МКУ, социаль һәм агарту эшләре бүлеге	Ел саен	10000	10000	20000
19.	Табиб-лаборантлар, йогышлы авырулар, госпиталь табиб - эпидемиологлар өчен махсуслаштырылган семинарларда катнашу	Актаныш РҮХ	Ел саен	10000	10000	20000
20.	ВИЧ инфекциясен профилактикалау, клиника, диагностика һәм дәвалау мәсьәләләре буенча 72 сәгатьлек программага кертеп медицина хезмәткәрләрен укыту	Актаныш РҮХ	Ел саен	40000	50000	90000
21.	ФБССУФ госпиталь эпидемиологларын, табиб-эпидемиологларын укыту һәм квалификацияләрен күтәрү	Актаныш район үзәк хастаханәсе, участок хастаханәләре, Яр Чаллы ФБССУФ гигиена һәм эпидемиология үзәге	График буенча	20000	20000	40000

22.	Медицина манипуляцияләренең куркынычсызлыгын тәэмин итү, ВИЧ-инфекцияләренең профессиональ йоктыру куркынычын киметү	Актаныш РҮХ	Ел саен	300000	300000	600000
23.	«ВИЧ-инфекцияле», « ВИЧ-инфекцияле аналардан туган балалар, « Йөкле ВИЧ-инфекцияле хатын-кызлар», «Иммуноблотингның шикле нәтиҗәсе булган затлар, « 88 формасы», «Авария ситуацияләре» «ВИЧ-инфекцияле кешеләр белән элемтәдә тору» («ВИЧ инфекцияле») бердәм компьютер программаларын кертү, Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының СПИД һәм йогышлы авырулар белән көрәш республика үзәге белгечләре тарафыннан эшләнгән	Актаныш РҮХ		20000	20000	40000
24.	ВИЧ - инфекцияле аналардан туган балаларны дискриминацияләүне булдырмаска һәм аларны медик-социаль тәэмин итүне, башка балалар белән белем алу һәм карау өлкәсендә тигез шартлар гарантияләргә мөмкинлек бирүче ведомствоара норматив документ төзү	Башкарма комитет җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары, яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге. «Мәгариф идарәсе» МКУ, социаль һәм агарту эшләре бүлеге, социаль яклау бүлеге				
25.	ВИЧ-инфекцияле балаларның медицина-педагогик һәм социаль якланганлыгы мәсьәләләре буенча медицина хезмәткәрләре, педагоглар һәм өлкә хезмәткәрләре арасыннан белгечләр әзерләү	Актаныш РҮХ		10000	10000	20000
26.	ВИЧ - инфекцияле ятим балаларга һәм ата - ана каравыннан мәхрүм калган балаларга дәвалану урынына бару һәм кире кайту өчен түләү	Актаныш РҮХ		10000	10000	20000
27.	Медицина ярдәме күрсәтүче учреждение стационарында бер ата-анага яки ВИЧ-инфекцияле балигъ булмаган баланың башка законлы вәкиленә вакытлыча эшкә сәләтсезлек кәгазен түләү	Актаныш муниципаль районындагы РФ социаль фонды		10000	10000	20000

28.	Учреждениеләр хезмәткәрләренең мәҗбүри дәүләт иминиятен тәэмин итү һәм ВИЧ-инфекцияле балигъ булмаган баланы үзе белән бергә медицина ярдәме күрсәтүче учреждениенең стационарында булганда дәвалауны тәэмин итә торган сәламәтлек саклау дәүләт системасын оештыру	яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге. «Мәгариф идарәсе» МКУ, социаль һәм агарту эшләре бүлеге				
29.	ВИЧ-инфекция йоктыруның һөнәри куркынычы булган затларны, ВИЧ-инфекцияне профилактикалау өчен вируска каршы препаратлар белән тәэмин итү	Актаныш РҮХ				
	Чаллы шәһәрендә кан салу станциясе белән кан банкын төзү	Актаныш РҮХ	Ел саен	10000	10000	20000
30.	Реципиентларга тестлаштырылмаган кан салуны тыю (канны карантинизацияләү)	Актаныш РҮХ,ТР буенча Роспотребнадзор идарәсенең Чаллы территориаль бүлеге	Даими	-	-	-
31.	ВИЧ (СПИД) белән яшәүчеләрнең һәм зәгыйфь төркемнәрнең дискриминациясенә һәм стигмациясенә каршы тору		Ел саен			
32.	ВИЧ-инфекциянең ана булу, ятимлек, ата-ана каравыннан мәхрүм калган балаларга социаль-педагогик һәм медицина ярдәме кебек аеруча актуаль мәсьәләләрен тикшерүгә җәмгыятьне җәлеп итү һәм ВИЧ-инфекциясе белән авыручыларны дискриминацияләү	Актаныш район үзәк хастаханәсе ТР буенча Роспотребнадзор идарәсенең Чаллы территориаль идарәсе мәдәният бүлеге, Район эчке эшләр бүлеге	Ел саен	10000	10000	20000
33.	ВИЧ-инфекциясе белән бәйле темаларны яктырту мәсьәләләре буенча журналистлар өчен уку семинарлары үткәрү	Актаныш район үзәк хастаханәсе, ММЧ				

34.	Социаль юнәлештәге яңа оештыру-күрсәтмә документларын, беренче чиратта, аналарны һәм балаларны яклауга, ятимлеккә, эпидемиология, ВИЧ-инфекция мәсьәләләре буенча авыруларның ВИЧ (СПИД) өчен дәвалау процессын оптимальләштерүгә юнәлдерелгән яңа оештыру-күрсәтмә документларын булдыру һәм тарату	Актаныш РҮХ Социаль яклау бүлеге. «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР буенча Роспотребнадзор идарәсенең Чаллы территориаль эчке эшләр бүлеге	Ел саен	3000	3000	6000
35.	ВИЧ-инфекциясе белән авыручыларны дәвалауга бюджеттан тыш инвестицияләр җәлеп итү	Актаныш РҮХ Соцаль яклау бүлеге, яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ	Ел саен			
36.	ВИЧ-инфекцияне профилактикалау һәм ВИЧ-инфекциялеләрне социаль яклау өлкәсендә эшчәнлек алып баручы хөкүмәтнеке булмаган һәм иҗтимагый оешмалар белән хезмәттәшлек					
37.	Кызыксынган министрлыклар һәм ведомстволар һәм коммерцияле булмаган оешмалар вәкилләрен җәлеп итеп, сәламәтлек саклау идарәсенең территориаль органнары каршында СПИДка каршы көрәш буенча консультатив советлар төзү	Актаныш РҮХ Социаль яклау бүлеге. «Мәгариф идарәсе» МКУ, ТР Актаныш районында Яр Чаллы Роспотребнадзорның территориаль бүлеге территориаль оешмасы эчке эшләр бүлеге	Ел саен			
38.	Бизнес структураларын ВИЧ-инфекциясенә каршы көрәшкә җәлеп итү		Ел саен			
	Барлыгы:			1080000	1150000	2230000

Актаныш муниципаль районы
Башкарма комитеты карарына
_________ №___
2 нче кушымта

АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КЕШЕ ИММУНОДЕФИЦИТЫ ВИРУСЫ (ВИЧ-ИНФЕКЦИЯ)КИТЕРЕП ЧЫГАРУЧЫ АВЫРУЛАРНЫ КИМЕТҮ БУЕНЧА 2023-2024 ЕЛЛАРГА ("АНТИ-ВИЧ/СПИД») МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

2023-2024 елларга кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгаручы авыруларны киметү буенча Актаныш муниципаль районы муниципаль программасы ПАСПОРТЫ

Программаның төп эшләүчеләре:

"Актаныш район үзәк хастаханәсе" ДАССУ
Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең Актаныштагы территориаль бүлеге;
ТР Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты МКУ «Мәгариф идарәсе»;
ТР Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге;
Актаныш муниципаль районындагы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль яклау бүлеге;
Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының социаль һәм агарту бүлеге;
«ФОРПОСТ» үзәге» МБУ, «Яшьлек» яшьләр үзәге.

Программаның максатлары һәм бурычлары:

Максат: 2023-2024 елларга Актаныш муниципаль районында кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгара торган авыруны киметүгә юнәлдерелгән чараларны арттыру. Актаныш муниципаль районы территориясендә ВИЧ-инфекциясе белән авыручылар санының кимүе.

Бурычлар:

- ВИЧ/СПИД, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, куркынычсыз һәм җаваплы сексуаль тәртипне пропагандалау мәсьәләләре буенча халыкның, яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең киң катламнарын укыту өчен мәгълүмати эшчәнлекне көчәйтү;

-халыкның зәгыйфь төркемнәре арасында ВИЧ-инфекцияне профилактикалауга юнәлдерелгән максатчан чаралар үткәрү: инъекция наркотикларын кулланучылар, түләү белән сексуаль хезмәт күрсәтүче затлар, ВИЧ-инфекцияле һәм аларның җенси партнерлары;

-ВИЧ-инфекцияне анадан балага тапшыруны булдырмау программаларын тормышка ашыру;

-ВИЧ-инфекцияне диагностикалау һәм дәвалауны камилләштерү, СПИД-ассоциацияләнгән авырулар, җенси юл белән таралган инфекцияләр, зәгыйфь төркемнәр өчен аларны дәвалау мөмкинлеген арттыру;

-Актаныш муниципаль районы территориясендә ВИЧ-инфекция үсешенең эпидемиологик мониторингын камилләштерү;

-ВИЧ-инфекцияле аналардан туган балаларны һәм хезмәт бурычларын үтәгәндә югары инфекциягә дучар булган медицина хезмәткәрләрен медик-социаль яклауның дәүләт гарантияләрен тәэмин итү;

-медицина манипуляцияләренең куркынычсызлыгын тәэмин итү, ВИЧ-инфекция йоктыру куркынычын киметү;

-ВИЧ/СПИД белән яшәүче кешеләрне һәм зәгыйфь төркемнәрне дискриминацияләү һәм стигмацияләүгә каршы тору.

Программаны гамәлгә ашыру сроклары: 2023-2024 еллар.

Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары: агымдагы бюджет финанславы һәм бюджеттан тыш чыганаклар чикләрендә. Чаралар күләме ел саен район бюджеты мөмкинлекләреннән чыгып төгәлләштерелә.

Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтиҗәләре:

Кыска сроклы: Актаныш муниципаль районы территориясендә ачыклана торган ВИЧ-инфекциялеләрнең гомуми санының алга таба кимүе.

Озак сроклы: бер авыруга күчереп исәпләгәндә ВИЧ-инфекциялеләрне дәвалауга һәм социаль тәэмин итүгә чыгымнарны киметү.

Төп чаралар исемлеге:

-халыкның зәгыйфь төркемнәре арасында ВИЧ-инфекцияне профилактикалауга юнәлдерелгән максатчан чаралар: инъекцияле наркотиклар кулланучылар, түләү өчен сексуаль хезмәт күрсәтүче затлар, ВИЧ-йогышлы һәм аларның җенси партнерлары-2023-2024 елларда ел саен.

-йөкле ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларны һәм алардан туган балаларны ретровирус терапиясе белән тәэмин итү - даими.

-ВИЧ-инфекцияле аналардан туган балаларның һәм хезмәт бурычларын үтәгәндә югары инфекциягә дучар булган медицина хезмәткәрләренең медицина-социаль якланганлыгын ныгыту - 2023-2024еллар.

-җенси юл белән тапшырыла торган авыруларны, инфекцияләрне диагностикалауны һәм дәвалауны камилләштерү, аларның зәгыйфь төркемнәр өчен дәвалануыннан һәркем файдалана алуны арттыру - даими.

- медицина манипуляцияләренең куркынычсызлыгын тәэмин итү, ВИЧ-инфекциянең һөнәри зарарлану куркынычын киметү-2023-2024 еллар

-2023-2024 еллар дәвамында дәүләт хакимиятенең башкарма органнарының коммерциячел булмаган һәм иҗтимагый оешмалар белән үзара хезмәттәшлектә әлеге Программаны гамәлгә ашыру буенча координацияләүче ролен тәэмин итү - даими.

Төп чараларны үтәүчеләр: Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең Актаныш территориаль бүлеге. “Актаныш район үзәк хастаханәсе” ДАССУ, “Мәгариф идарәсе” МКУ, Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, Россия Эчке эшләр министрлыгының Актаныш районы буенча бүлеге, Актаныш муниципаль районындагы МТЗ һәм ТР СЗ социаль яклау бүлеге, “Татмедиа” АҖ филиалы “Актаныш таннары” газетасы редакциясе.

Программаның үтәлешен тикшереп тору:

Актаныш муниципаль районында кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгара торган авыруны киметү буенча 2023-2024 елларга («Анти-ВИЧ/СПИД») муниципаль программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының СПИД белән көрәш комиссиясенә йөкләнә.

Программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблемага характеристика

Актаныш муниципаль районында кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгара торган авыруны киметү буенча муниципаль программа 2023-2024 елларга («Анти-ВИЧ/СПИД») (алга таба - Программа) 1995 елның 30 мартындагы 38-ФЗ номерлы «Кеше иммунодефициты вирусы (ВИЧ-инфекция) китереп чыгара торган авыруны кисәтү турында» Федераль законны гамәлгә ашыру максатларында эшләнгән. Программа ВИЧ-инфекция йоктыруны киметү максатларында халыкның төрле катламнары һәм зәгыйфь төркемнәр арасында профилактик эшне киңәйтүне күздә тота.

Проблеманың торышы.

БМОның ВИЧ/СПИД буенча Берләштерелгән программасы (ЮНЭЙДС) мәгълүматлары буенча дөньяда ВИЧ-инфекцияле кешеләр саны якынча 46 миллион кеше тәшкил итә, шуларның яртысы диярлек (17,1 млн кеше) үзләренең ВИЧ-статусы турында белми, ә 22 млн, шул исәптән 1,8 млн бала, дәвалану мөмкинлегенә ия түгел. Дөнья җәмәгатьчелеге тарафыннан күрелә торган тырышлык нәтиҗәсендә дөньяда ВИЧ инфекцияләүнең яңа очраклары 35%ка кимеде. Россия Федерациясендә ВИЧ-инфекция буенча эпидемиологик вәзгыять киеренке булып кала бирә. Ел саен ВИЧ-инфекция белән дистәләгән мең кеше, шул исәптән яшьләр йоктыра. Шул ук вакытта, 2020 елда 15-19 яшьлекләр арасында инфекция дәрәҗәсенең 1,4%ка кимүе күзәтелә. Шул ук вакытта 15-19 яшьлекләр төркемендә ел саен 1000 нән артык ВИЧ-инфекцияле яшь кеше ачыклана, шуларның 70%ы - кызлар. Кагыйдә буларак, куркынычлылык булган очракта да, яшьләр табибка сирәк мөрәҗәгать итә һәм үз ВИЧ-статусын белмиләр. Элеккечә, ВИЧ-инфекция эпидемия процессында иң куркыныч төркемне наркотикларны инъекция юлы белән кулланучы затлар тәкъдим итә, аларның өлешенә тапшыру юлы белән билгеләнгән яңа ачыкланган йоктыру очракларының 65 проценты туры килә. Әмма җенси юл белән ВИЧ-инфекция йоктырган затларның өлеше арта. 11 айда ВИЧ йоктыру тенденциясе саклана - җенси юл белән инфекция. Агымдагы елда аның өлешенә 83.7% (2021 елның 11 аенда - 75,4%; Россия Федерациясе буенча 2021 елда - 70,8%) туры килә.

ВИЧ-инфекцияле гомуми структурада фертиль яшьтәге хатын-кызларның өлеше 35 процентка җиткән. ВИЧ-инфекцияле аналардан 7100 бала туган, шуларның 50 процентган артыгы - соңгы 2 елда, һәм бу тенденция үсә бара. Татарстан Республикасында ВИЧ-инфекция буенча тотрыклы эпидемиологик вәзгыять күзәтелә, 2016-2021 елларда 5,3% тан 3,1% ка кадәр кимеде (Россия Федерациясендә 2021 елда 0,8% тәшкил итте).

Татарстан Республикасы уртача дәрәҗәдәге ВИЧ-инфекция таралган төбәкләргә карый (100 мең кешегә 367,4 очрак), бу Россия буенча уртача күрсәткечтән 2 мәртәбә түбәнрәк (Россия Федерациясендә - 774,5 очрак 100 мең кешегә). 01.12.2022 хисапта 14969 ВИЧ - инфекцияле, шуларның 144 балалар.

2006 елдан Актаныш муниципаль районы территориясендә ВИЧ-инфекциянең 13 очрагы ачыкланган. 2022 елның 31 декабренә диспансер хисабында 13 ВИЧ - инфекцияле пациент тора, шул исәптән:

хатын-кызлар - 8, бу 61,1%;

ир-атлар - 5, бу 38,5% тәшкил итә.

2022 елда диспансер исәбенә - 3 ВИЧ инфекцияле кеше алынды. Яшь структурасы:

-20-39 яшь - 3 кеше (23,1%)

-40-59 яшь - 7 кеше (53,8%)

- 60 яшьтән өлкәнрәк - 3 кеше (23,1%).

ВИЧ/СПИД проблемасы беренче чиратта социаль, һәм аны хәл итү кешеләрнең тәртибен үзгәртүгә бәйле, ВИЧ-инфекция эпидемиясенә каршы тору чаралары дәүләт һәм гражданлык җәмгыяте тырышлыгын берләштергәндә генә уңышлы була ала. ВИЧ-инфекция таралуга һәм әлеге авыруның социаль-икътисадый нәтиҗәләрен булдырмауга алга таба каршы тору өчен, дәүләт структуралары, иҗтимагый оешмалар үзара хезмәттәшлеген координацияләүдә һәм әлеге Программа бурычларын үтәүдә барлык кызыксынучы министрлыкларның һәм ведомстволарның ролен көчәйтү зарур.

Программа чаралары системасы.

ВИЧ/СПИД мәсьәләләре буенча халыкның, яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең төрле катламнарын агарту өчен мәгълүмати эшчәнлекне киңәйтү, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, куркынычсызрак һәм җаваплырак җенси тәртип пропагандалау.

Татарстан Республикасында хәзерге вакытта наркотик һәм җенси инфекция таралуның төп юлы булып тора. Бу уңайдан халыкка, яшүсмерләргә һәм яшьләргә ВИЧ-инфекция йоктыруны кисәтү өчен куркынычсызрак һәм җаваплырак сексуаль тәртип турында мәгълүмат җиткерүнең барлык булган ресурсларыннан файдалану мөһим бурыч булып тора. Программада карала:

халыкның төрле төркемнәре өчен ВИЧ инфекциясен профилактикалау буенча аудио- һәм видеороликлар тарату һәм күрсәтү;

-халыкның мәдәни-белем дәрәҗәсен күтәрүгә, презервативларны, беренче чиратта, яшьләр арасында кулллануны пропагандалауга юнәлтелгән массакүләм чаралар оештыру;

-ВИЧ/СПИД/ИППП кулланмаларын районның уку йортларында тарату: балаларны, ВИЧ-инфекциянең эпидемия процессы үзгәрешләрен исәпкә алып, эшкәртелгән тәртипнең куркынычсыз формаларына әзерләү.

Районда барлык авырлы хатын-кызларны ВИЧ-инфекциягә тикшерү эше җайга салынган. Барлык ВИЧ-инфекцияле авырлы хатын-кызлар, шулай ук алар тудырган балалар авыруны тапшыруның вертикаль юлы куркынычын шактый киметергә мөмкинлек бирә торган антиретровирус препаратлары алырга мөмкинлек бирә. Программада карала:

-йөкле хатын-кызлар арасында ВИЧ-инфекцияне иртәрәк ачыклауга юнәлдерелгән чаралар үткәрү;

-барлык йөкле хатын-кызларның ВИЧ-инфекциясен профилактикалау буенча алда һәм аннан соңгы консультация үткәрүне;

-йөкле хатын-кызлар, шулай ук ВИЧ-инфекция диагнозы куелган хатын-кызлар өчен профилактик мәгълүмати материаллар тарату;

-ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларны, шулай ук гаиләне планлаштыру мәсьәләләре буенча дискордант пар (җенси партнерлар) укытуны уздыру;

-ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларга бушлай йөклелек диагностикасы һәм контрацепция бирү;

-йөкле ВИЧ-инфекцияле хатын-кызларны һәм аларның балаларын ретровирус терапиясе белән тәэмин итү.

-зәгыйфь төркемнәргә социаль бәйле авыруларны һәркем ала алырлык диагностикалау һәм дәвалау бирү;

-ВИЧ-инфекциясен профилактикалау, эпидемиология, клиника, диагностика һәм дәвалау мәсьәләләре буенча яңа материалларны дәвалау мәсьәләләре буенча медицина хезмәткәрләре өчен 18 сәгатьлек укыту программасын кертү;

Программада карала:

-төрле ведомстволар һәм хезмәтләр арасында оператив эпидемиологик мәгълүмат алмашуны да кертеп, ВИЧ-инфекция эпидемиологик мониторингын алга таба камилләштерү;

-ВИЧ-инфекцияне профилактикалау чараларын планлаштыруны яхшырту өчен икенче буын эпиднадзор ысулларын кертү;

-медицина манипуляцияләренең куркынычсызлыгын тәэмин итү, ВИЧ-инфекция йоктыру куркынычын киметү;

-Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының СПИД һәм йогышлы авырулар белән көрәш буенча республика үзәге белгечләре тарафыннан эшләнгән "ВИЧ-инфекцияле", "ВИЧ-инфекцияле аналардан туган балалар", "ВИЧ йөкле-инфекцияле хатын-кызлар", "Форма 88", "Авария ситуацияләре", "ВИЧ-инфекцияле балалар" дигән бердәм компьютер программаларын кертү.

Программада карала:

-ВИЧ-инфекциясен профилактикалау һәм социаль яклау өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыручы хөкүмәтнеке булмаган һәм иҗтимагый оешмалар белән хезмәттәшлек; бизнес структураларын ВИЧ-инфекциягә каршы көрәшкә җәлеп итү. 2023-2024 еллар дәвамында әлеге Программаны гамәлгә ашыру буенча башкарма хакимиятнең координацияләү ролен тәэмин итү.

Программа чаралары исемлеге

Программа чаралары исемлеге, шулай ук программаның төп чараларын гамәлгә ашыру нәтиҗәләрен бәяләү индикаторлары әлеге программага кушымтада китерелгән.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү

Программалы чаралар зур социаль һәм икътисадый әһәмияткә ия. Программаны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

-ВИЧ/СПИД буенча эпидемия ситуациясен тотрыкландырырга:

-ВИЧ-инфекция белән авыручыларның кимүен алга таба тормышка ашырырга;

-яшьләр арасында ВИЧ-инфекциянең массакүләм таралуын кисәтергә;

-ВИЧ-инфекция таралуны трансфузион юл белән кисәтергә;

-СПИД авырулары санын һәм халыкның хезмәткә яраксызлыгы дәрәҗәсен киметергә;

-дәвалануга, социаль пособиеләргә, кире кагылган балаларны тотуга чыгымнарны киметергә;

-ВИЧ-инфекцияле һәм аларның гаиләләрен социаль яклау дәрәҗәсен арттырырга.